

Den gamla goda Medeltiden

av Jan Westh (2014)

Pia Hellertz – december 2016

Om man tycker att det krigas alldeles väldigt idag och har svårt att förstå varför, så är läsningen av **Jan Wesths** bok om *Den gamla goda Medeltiden* en ganska befriande läsning. Det var värre då, mycket värre! Det verkar som om alla kungar och även några drottningar var tvungna att ge sig på både sina grannar och långväga länder. Om en kung valde att ägna sig åt utveckling av sitt eget land istället för att rida eller segla ut och kriga, så sågs han inte med blida ögon.

Jan Wesths berättelser är verkligen fascinerande att ta del av. Och dessutom väldigt roliga ibland. Författaren är pensionerad historielärare. När jag läser hans text hör jag nästan hur han berättar för sina storögda elever om det som hände. Språket har ibland mera tal- än skriftform, vilket gör boken lätt och levande att läsa. Jag har nog aldrig tidigare skrattat så mycket när jag läst en historiebok. Boken förgylls med fantastiska medeltida bilder och målningar. Författaren har kostat på trycket. Dessutom har författaren ibland roliga bildtexter. Ett exempel:

Karl Den Store förmanar sin lille son Ludvig att inte ha kungakrona på när han hoppar hage.

Medeltiden och krigen

Med medeltiden avses perioden från antikens slut till renässansens början, ungefär från 500 e.Kr. till 1500 e.Kr. även om den i Skandinavien har startat senare. Jan Westh börjar med att berätta om 500-talet. Han beskriver släktlinjer, vilket är imponerande eftersom flera kungar hade flera hustrur och därmed fick många barn. Exempelvis fick **Henrik I** i England mellan tjugo och tjugofem barn (s. 141). Författaren berättar om de kända ättlingarna, som själva ofta verkade ha blivit kungar någonstans. Historiska berättelser får ofta kritiken att vara kungarnas, d.v.s. männens berättelser. Men det gäller inte för Jan Wesths berättelser. Jag blir imponerad över alla dessa fantastiskt starka och modiga kvinnor som format vår historia.

Då och då i boken redovisar Jan Westh släktöversikter med namn, födelsetid och vad de åstadkommit. Det underlättar eftersom det är många namn som florerar i berättelserna.

Ibland gör författaren kontrafaktiska analyser, d.v.s. ger förslag på alternativa historiska skeenden. Ett exempel: *"I klartext – om Karl Martell inte hade låtit sin hammare slå till år 732 så är risken mycket stor att vår kontinent idag hade varit under Islams välde med allt vad det skulle medföra"* (s. 18).

Krigen verkar i huvudsak ha handlat om att lägga under sig andras länder, att utöka sin makt. Men de handlade också om religion. **Karl den store** som var kristen hade föreställningen att *"om krigiska grannländer blir kristna så kommer dom också att bli mer fredliga och utvecklas mer"* (s. 25). Därför ägnade han sina fälttåg åt att *"sprida kristendomen om än på ett våldsamt sätt"*. Jag vill ta ett exempel på författarens sätt att berätta: *"Största motståndet mötte Karl hos dom hedniska sachsarna. Han fick puckla på dom i 30 år innan dom blev 'riktigt' kristna"* (s. 25). Så kunde mission gå till på den gamla goda medeltiden.

Karl den Store hade fem hustrur och dessutom fem konkubiner och *"ett stort antal mätresser"*, för att bara ta ett exempel på hur en familj kunde se ut.

Jan Westh berättar om den första skildring som finns av en julfest (s. 41). Den var inte inbjudande.

Klosterliv och fängelse

Det verkar också som om kungar och drottningar tillbringade en hel del tid i kloster, när de inte var på krigsstigen. Det verkar inte heller vara ovanligt att både kungar och drottningar hamnade i fängelse av olika skäl.

Dessutom verkar det som om både kungar och drottningar tillbringade en stor del av sin regeringstid i andra länder. Och söner krigade mot fäder och fäder mot söner och söner mot mödrar. Vilken tid!

Kvinnorna

Jan West börjar ett kapitel om hundraårskrigen med att skriva att det bara verkar ha funnits två hundraårskrig under historiens gång. ”Båda utspelar sej i Frankrike och i båda dessa finns det en vacker kvinna med som fungerade som startskott – pangbrudar alltså” (s. 69).

En av dessa kvinnor, **Eleonora av Akvitanien**, blev engelsk drottning, men hon bodde i Frankrike långa perioder. Det jag tyckte var intressant med henne var att hon skapade en internatskola tillsammans med sin dotter. ”Skolan var en academi, som också kom att kallas kärleksdomstol. Syftet var att unga råbarkade adelsmän eller riddare skulle lära sig att umgås på ett civiliserat sätt med damer, på damernas villkor” (s. 70). Det här var på 1200-talet. ”Fantastiskt” konstaterar Jan Westh, och jag håller med. Med hans språkbruk vill jag utropa ”Vilken tjej!”

Eleonora av Akvitanien

Jag måste få citera ur en artikel jag hittade på nätet om henne i samband med att jag letade efter en bild:¹

”Eleonora av Akvitanien regerade Frankrike under åren 1154-1189 och kallas ibland för medeltidens rikaste och mäktigaste kvinna. Hon var äldsta dottern till hertigen av Akvitanien och arvtagerska till Frankrikes största vasallstat. Som gräddes på moset blev hon dessutom drottning i och med att hon äktade kung Ludvig II. Under det misslyckade andra korståget deltog Eleonora och ledde en egen här av enbart kvinnliga krigare. Efter att ha återvänt till Frankrike ansökte hon om skilsmässa från Ludvig och gifte åtta veckor efter äktenskapets upplösande om sig med greve Henrik av Anjou. När Henrik senare besteg

¹ Bilden ovan och citatet är hämtat från - <http://listor.se/varlden/10-maktiga-prinsessor-du-aldrig-hort-talas-om/>

Englands tron 1154 blev hon drottning för andra gången. Paret fick åtta barn tillsammans (varav ett var Rikard Lejonhjärta). Efter att ha stöttat en av sina söners kupp mot kungen fängslades hon och frigavs först efter sin makes död 15 år senare” (min kursivering).

Hon var långt ifrån den enda fantastiska kvinnan under medeltiden. Naturligtvis berättar författaren om **Jeanne d’Arc**. Hon var en enkel bondflicka med ”en tro som kunde förflytta berg och en tapperhet som fick de engelska vapnen att falla till marken” (s. 83). Författaren berättar om hennes otroliga insatser. ”*Jeanne d’Arcs enastående och världsunika insats blev vändpunkten i kriget*”. Hon kom att bli Frankrikes nationalhelgon. Men hon tillfångatogs av engelsmännen och anklagades för kätteri och häxeri och brändes levande på bål (s. 87). Hon var då 19 år gammal. Jösses! Lika gammal som mitt äldsta barnbarn!

Richard Lejonhjärta

Naturligtvis finns berättelsen om **Richard** som kom att kallas **Lejonhjärta**, en berättelse vi känner från legenden om **kung Arthur**. Richard var Eleonoras favoritson. Han gav sig iväg på ett korståg för att återerövra Jerusalem, som den tidens främste orientaliske härförare hade lagt beslag på, **Salah ad-Din**, mera känd som **Saladin**. Honom tycker jag mig minnas från **Jan Guillous** böcker om *Arn*.

Jag är tvungen att få göra ett lite längre citat ur boken:

”På resan till det heliga landet passade man på att lägga under sej Sicilien och att göra ett längre uppehåll där. Drottning Eleonora var hemma i Frankrike väl underrättad om läget. Och som den omtänksamma mor hon var beslöt hon sej då för att uppmuntra grabben genom att leverera en hel brud till honom. En standardmorsa hade i det läget på sin höjd skickat ett paket smörgåsar, men Richards fantastiska morsa kom ridande hundratals mil ifrån över både Pyrenéerna och Alperna med en brud som hon kommit över i Spanien. Bruden var för övrigt en prinsessa och Eleonora var 68 år gammal vid det tillfället. Tilläggas kan att leveransen skedde mitt i vintern. Tänk vilka mammor det finns”(s. 75).

68 år – jösses, då hade jag gått i pension... Jag är imponerad. Att bruden sen blev bortrövad är en annan historia. Jan Westh kan dock inte låta bli att konstatera att detta nog var ”en av historiens mest misslyckade möhippor” (s. 76).

Khazan och Khazarien

Jan Westh berättar om länderna *Khazan* och *Khazarien*. Jag får inte riktigt grepp om skillnaderna och trodde först att det handlade om samma land. Hans historia skiljer sig något från andra berättelser jag läst, bland andra **Arthur Koestlers** *Den Trettonde Stammen*. Dock var det intressant att läsa om kopplingen mellan Sverige och Khazan. Enligt författaren blev **Olof Skötkonungs** dotter **Ingegerd** gift med **Jaroslav den Vise**, vars far, **Vladimir den store**, en tid var landsflyktning i Sverige och som var kung i Khazan.

Författaren berättar att Vladimir från början var hedning, men att han insåg fördelen med att skaffa en statsreligion och började undersöka de olika religionerna för att hitta en som var lämplig. Det var Judendomen, Islam, den Ortodoxa kyrkan och den Romersk katolska kyrkan. Författarens berättelser om hur valet kan ha gått till är både intressant och roligt. Ett exempel: *”Sen fick Islams mullor berätta om sin religion för Storfursten och hans folk. Det började jättebra när dom fick veta att vackra jungfrur väntade på de rättrogna i paradiset och gubbarnas ögon lyste. Men när Vladimir fick klart för sej, att varken fläskkött eller alkohol var tillåtet för en muslim, så blev det tvärstopp – ut härifrån”* (s. 117).

Enligt Jan Westh valde Vladimir den store den Ortodoxa kyrkan. *”Hade Vladimir valt Judendomen, så skulle sannolikheten vara mycket stor för att dessa länder nu skulle vara judiska och ett hemland för judarna – förintelsen hade knappast ägt rum och staten Israel hade aldrig bildats. Hitler hade i lugn och ro kunnat ägna sej åt sin konstnärliga karriär i mörka färger”* (s. 119).

Khazarien var ett rike som var tre gånger så stort som Sverige. Det låg norr om Svarta havet och Kaspiska havet.

Nuvarande Ukraina ligger på ungefär samma plats som Khazarien och det finns tankar på att återuppbygga Khazarien i Ukraina. Khazarjudarna är intresserade av det som händer i Ukraina.²

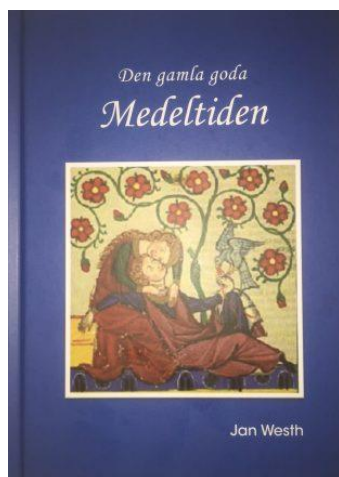
Det som förvirrar mig i berättelsen är att även khazarerna tvingades välja en annan religion än den gamla hedniska avgudadyrkan med blodsoffer, satanistiska ritualer med mera enligt en annan historieskrivning jag läst.³

Jan Westh beskriver Khazarien som en judisk stat, men den var i övrigt mycket tolerant mot andra religioner. *”Det hela liknande ett gigantiskt fredsprojekt, för att tala med EU-terminer”*, skriver han (s. 149). Landet hade ett mycket högt anseende. Men – på 960-talet anfölls landet av en armé som *”inte visade någon misskund – det som var möjligt att ödelägga skulle ödeläggas. Och så blev det – staten Khazarien skulle aldrig mer resa sej. Förintelsen var total – förintelsen av en stat”* (s. 151).

Enligt andra källor spreds då khazarerna till andra länder, till Polen, Spanien m.fl. Enligt bland andra författaren **Lasse Wilhelmsson**, som själv har khazarjudiska rötter och som refererar till **Mohamed Omar** är cirka 80 % av världens judar khazarjudar, vilket i praktiken innebär att Israel inte är det av Gud utlovade land där de påstås ha sina rötter, utan det är i Khazarien.⁴

Avslutningsvis

Jag vill verkligen varmt rekommendera Jan Wesths bok för både den historiskt intresserade och i synnerhet för den som är nyfiken och vill ha en roande start på historiestudierna. Den stimulerar nyfikenhet och vidare forskning.

Boken har fått fina recensioner. Ebbe Schön, den kände folklivsforskaren skriver: *”Jan Westh /har/ åstadkommit en bok som är både folkbildande, lättläst och rolig”*.

Jan-Öjvind Swahn skriver: *”Boken ... är en härlig historiebok som både är lättläst, överskådlig och intresseväckande. Westh har skrivit sin bok personligt och med glimten i ögat...”*

Dennis Karlsson, släktforskare skriver: *”Det är en bok som förmodligen kommer att öka intresset för historia/ släktforskning...”*

² *Rebuild Khazaria in Ukraine* av K.F. Ipatyev

- http://www.bibliotecapleyades.net/sociopolitica/sociopol_globalization_eu12.htm

³ *The Hidden History of the Incredibly Evil Khazarian Mafia* av Preston James, Ph.D den 8 mars 2015 - <http://www.veteranstoday.com/2015/03/08/the-hidden-history-of-the-incredibly-evil-khazarian-mafia/>

⁴ Min artikel om Lasse Wilhelmssons bok *Är världen upp och ner?* finns på http://www.piahellertz.com/Om_judendom_och_sionism_Lasse_W.pdf